

מסורת הש"ס

(א) וזכית: ד' [ז]. [ז. מ.],
(ב) וימלא סב. ע"ש,
(ג) נעל מו: כ"ה כ"ה,
(ד) לקמן ע"ש, (ה) [סא]:
(ו) ד"ה מהל, (ז) [שמות יג],
(ח) [לקמן ע"ש], (ט) [מכאן
ש"ך לע"פ], (ט) רש"י מ"ה,

תורה אור השלם

1. וקמן ידו על ראש
העלה ונרצה לו לכפר
עליו: ויקרא ד א

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כי לית וכו'
ששטמן בחורין קידה
פסחים ה"כ: (ב) קידה
על וכו' וקשה לר"י
דאמר בריש:

מוסף רש"י

האופה מיי"ט לחול
לאחר שסעד אפה, דהא
ודאי לחול הוא (ב"ח)
(כ) לאחר שאלו ונמר
שטמנים דפשיטא לן דלא
חזי ליה מדי הארבעה עד
אורחא שוא חול (וע"ז)
(ח) לוקח. משום לא
תעשה כל מלאכה (שם)
הואיל ואי מקלעי ליה
אורחים. שיהי' לזכרון לפת
זה היום (שם).

מוסף תוספות

א. מעשה גדול. תוס'
שאלן. ב. עין תוס' שאלן
שטמא. ג. מה שטמא
בשר לא עשה בה מקצת
טומאה ככל שטומאה אף
טומאה גבירי כן. שם.
ד. שם נגמ'. תנא העיר
והטמא שטמון כן הראיה,
כטמא וגו'. ה. [ועל דין]
לא שייך למימר דקיי.
תוס' שאלן. ו. דלא בעי
סמיכה דה"נ פריך פריך כל
הגט (כח) וכו' והא בעי
סמיכה ומשני בנשים. שם.

רבינו הגנאל

וכי פליגי רבה ורב חסדא
בהא פליגי, וכפר עליו
ואמרין עליו ולא על
חבורו, רבה דייק עליו ולא
על חבורו סבר (ויק'')
בעינן חבור דפסול דומיא
דיריה מה הוא בר כפרה
אף חבורו רבה כפרה, אבל
ערל דלאו בר כפרה הוא
על זרק עליו לא פסול.
ורב חסדא אמר האי נמי
בר כפרה הוא והואיל דאי
בעי מתוקן בפשיטה ומכפר
השתא נמי בר כפרה קרינא
ביה. ונמי אית ליה לרב
חסדא והואיל והא איתמור
האופה מיום טוב לחול
רב חסדא אמר לוקח רבה
אמר אינו לוקח והואיל
ואי מקלעי ליה אורחין
חזי ליה וכו', תנה רבה
הוא דאית ליה והואיל אבל
רב חסדא לית ליה והואיל

תמיד נשחט פרק חמישי פסחים

סב.

עין משפט נר מצוה

בר א מיי פט"ו מהל'
פטו' מוקדשין הלכה
ח:
בה ב מיי פ"ד מהל'
ק"פ הלכה ג:
בו א מיי פ"ב מהל' צילת
מקדש ה"ב:

רבינו הגנאל (תוסף)

כ"י. פ"י מחוסר מעשה
מילה. ופריקין כי לית ליה
לרב חסדא והואיל להקל
אבל לחומרא אית ליה.
ומתמהו מאי שנא האי
תנא דאי איכא מקצת מבני
חבורה שטמין ומקצתן
טהורין דפשיטא ליה דלא
פסלי שטמין לטהורין
אלא אוכלין חטהורין
ולא חיישין לטומאה
ואי איכא מקצת מבני
חבורה ערלים ומקצתן
מולין דמספקא ליה. ואמר
ליה רבינו בטומאת בשר
היא הדינ דמי כנון
שטמא מקצת אברין של
זבח שהטמין נשפין
והטהורין נאכלין ולא
פסלי שטמין לטהורין.
ומי מצוה לאוקמה
בטומאת בשר והא תאני
סיפא דין דבר שאינו
נוהג בכל הובחים היינו
ערלה מדבר שאינו נוהג
בכל הובחים שטומאה, ואי
בטומאת בשר אמאי אינה
נוהגת בכל הובחים מי
משכחת בשר זבח טמא
שהותר, אלא בטומאת
גבירי ומאי אינה נוהגת
בכל הובחים דערל
וטמא משלחין קרבנותיהן
וקריבין, דלא גרידי מבכרי
ותנן בשלחין כבירי ששלח
ערלתו ממדינת חם ושילח
עמוהן נסכין קרבין משלו
ותנן בשלחין כבירי ששלח
השולח חטאתו ממדינת
חם מקריבין אותה בחוקת
כ"י, ותנן נמי בגטין
השולח חטאתו ממדינת
חם מקריבין אותה בחוקת
כ"י, ויכול השוחט לערלים
ולטמאים יהא בלא ידעה,
ח"ל המקריב אותו בלא
ידעה ואין השוחט לערלי
ולטמאין בלא ידעה, מכאן
שהערל והטמא משלחין
קרבנותיהן דכהנים אכלו
לאו ויראין הן. (ואפי'
[אבל] בפסח לא ערל
ולא טמא אין משלחין
פסחיהן דהא איש לפי
אכלו תכנסו כתיב והני לאו
בני אכילה ניהו. ואמר
רבינו שום טומאה פריך
ולעולם ירשא בטומאת
בשר סיפא בטומאת גבירי.
איבעית אימא ירשא וסיפא
בטומאת בשר ומאי אינה
נוהגת בכל הובחים, דאילו
כל הובחים בין נטמא חלב
וברש קיים ובין נטמא
זרע וחלב קיים, וזרק את
הדם כרביעין למימר קמן,
ואלו פסח נטמא חלב בר
דורבין פשטין הן. והאי
דפריך ולא תוכיח טומאה
שהותרה מכללה, בפסח
שכח בטומאה פריך, ותנן
פסח הבא בטומאה נאכל
בטומאה שלא בא בתחלתו
אלא לאכילה.

האי מחוסר מעשה ב'. הקשה ריב"א דפ' אלו עוצרין (דף מו):
מסיק כמשה זי"ט מי שרי משמע אי הוה שרי אמרינן הואיל
אע"ג דמחוסר מעשה ומירך כ"י דהאי מעשה דמילה חשיב טפי א':
כ"י אית דיה לקולא וכו'. נראה דרב חסדא לא פסל אלא מדרבנן
דמדאורי' לא שייך לחלק בין לחומרא לא לחומרא הואיל
כלל אפי' לחומרא וכן מוכח ב"ר פ' שני
שערים (יומא דס"ג): דקאמר רבינא
השתא דאמר ר"ח מחוסר הגרלה
מחוסר מעשה דמי פ' א' אש שחט שעיר
יוס הכפורים בחון היה פטור משום
דמחוסר הגרלה אי לאו משום דחזי
לשעיר חילון שלמים (ב) ששחטן קודם
פתיחת ההיכל פטור מחוסר פתיחת
ההיכל מעשה דמי אלא לית ליה
הואיל אפילו לחומרא ואין להקשות אי
מדרבנן היאך יתחייב פסח אחר הא
קמייתו חולין לעזרה לא היא כיון דלא
זירוק הדם אינו יוצא ומותר לזאת
באחר וכן מוכח בירידה לולין דאמר
רב לא זרק את הדם חייב לעשות
פסח אחר כ' (ט) (תימה דהשתא לרב
אפי' דמחשבת ערלים המנווין לכ"ע
פסל אף בזריקה ושאינן מנווין איכא
מאן דמכשר וסברא משמע איכא
דהשתא כשאניה מנווין לא פסלה
כ"ש במנווין):

מאי שנא טומאה דפשיטא דיה

ומאי שנא ערלה דמספקא

ד"ה. תימה לרש"י דלמא טומאה
פשיטא ליה משום דילפינן טומאת
גבירי מטומאת בשר דהוי טומאה
ליה דאי פשיטא לן בטומאת גבירי
דלא עשה בה מקצת טומאה ככל
טומאה הוא הדין צערלה משום
דמחד קרא דלפי אכלו נפקי ותו לא
הוה שייך למיפך מוזמן מכל מקום מאי
קאמר דנין דבר שלא הותר מכללו
כ' הא ע"כ איכא למיפך טפי טומאת
גבירי מטומאת בשר דהוי טומאה
מטומאה ודמי ליה בכל ז' מדנילף
טומאת גבירי מוזמן דלא דמי ליה כלל
וכיון דפשיטא לן בטומאה גבירי
פשיטא לן נמי צערלה כיון שיש
להשוותם והיינו קצני למיפך ערלה
מוזמן ואומר ר"י דטומאת גבירי נמי
איכא למימר דנילף טפי מוזמן מדנילף
מטומאת בשר משום דלילף פסול
מחשבה מפסול מחשבה ודילף תוכית
טומאת בשר דלא הוי פסול מחשבה:
ערלה משלחין קרבנות וטמא משלחין
כו'. כרזי עקיבא אחי

דמרזבי ערל כי טמא צחגינה (דף ד):

דאי לאו הכי ליימי איהו גופיה
קרבנותיו וקשה לר"י (ט) צריש צחגינה
(שם) טמא פטור מן שטמא צחגינה
וצלת שמה והכלתם שמה כל ששחט
צחגינה ישנו צחגינה וכל שאינו כ'ו
משמע דטמא אינו משלח שום קרבן
דזהוהו קרא גופיה כתיבי שאר

קרבנות ועולותיהם וצחגינה וכו' ואומר ר"י דמכל מקום דווקא צחגינה שטמא צחגינה צחגינה
קאי אכילה דהא מעשרות ותרומה כתיבי נמי הסם ¹¹ ועוד קשה לר"י טמא איך משלח קרבנות והא צעי סמיכה ואפילו למאן דאמר
צחגינה במקצת לא שמה צחגינה ליכא למימר אפסר דמעיל ידיה וסמך דהא צפרק כל הפסולים (וצחגינה דף ג.) אמרינן כל הסומך ראשו
ורובו מכניס מאי טעמא כל כמו צעין ומירך ר"י דהכא מירי צעופות וכן משני בכל הגט (גיטין דף כח): אי נמי צחגינה ומעשר דלא
צעי סמיכה דמתן פרק שמי מדות (מנחות דף כג) וצקרבן נשים ¹² ליכא לאוקמי משום ערל: [וע"ז תוס' צימות קד: ד"ה דלמאן:
אילימא

בהאי קרא קמיפלגי ונרצה לו לכפר עליו
(ב) אע"ל ולא על חבורו רבה סבר חבורו דומיא
דיריה מה הוא דבר כפרה אף חבורו דבר
כפרה לאפוקי האי ערל דלאו בר כפרה הוא
ורב חסדא סבר האי ערל נמי כיון דבר חיובא
הוא בר כפרה הוא [הואיל] דאי בעי מתקן
נפשיה ³ ומי אית ליה לרב חסדא הואיל והא
איתמר ⁴ האופה מיו"ט לחול רב חסדא אמר
לוקח רבה אמר אינו לוקח רבה אמר אינו
לוקח אמרינן הואיל ואי מקלעי ליה אורחים
חזי ליה השתא נמי חזי ליה ולא לקי רב
חסדא אמר לוקח לא אמרינן הואיל בשלמא
דרבה אדרבה לא קשיא הכא מחוסר מעשה
התם דלא מחוסר מעשה אלא דרב חסדא
אדרב חסדא קשיא אמרי כי לית ליה לרב
חסדא הואיל לקולא לחומרא אית ליה אמר
ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא קתני
הואיל וערלה פוסלת וטומאה פוסלת מה
טומאה לא עשה בה מקצת טומאה ככל
טומאה אף ערלה לא עשה מקצת ערלה ככל
ערלה היא טומאה היכי דמי אילימא בטומאת
גבירי ומאי לא עשה בה מקצת טומאה ככל
טומאה דאי איכא ארבעה וחמשה גבירי
טמאין וארבעה וחמשה גבירי טהורין לא פסלי
לחו טמאין לטהורין גבי ערלה נמי הא לא
פסלי דתנן למולין ולערלים כשר מאי שנא
טומאה דפשיטא ליה ומאי שנא ערלה
דמספקא ליה אלא בטומאת בשר ומאי לא
עשה בה מקצת טומאה ככל טומאה דאילו
איטמי חד מאברים האי דאיטמי שרפינן ליה
ואיך אכלינן ליה במאי אוקימתא בטומאת
בשר אימא סיפא דנין דבר שאינו נוהג בכל
הובחים מדבר שאינו נוהג בכל הובחים ואל
יוכיח זמן שנוהג בכל הובחים ומאי טומאה
אי נימא טומאת בשר אמאי אינו נוהג בכל
הובחים אלא פשיטא בטומאת גבירי ומאי
אינו נוהג בכל הובחים דאילו בכל הובחים
ערל וטמא משלחין קרבנותיהן ואילו בפסח
ערל וטמא אין משלחין פסחיהן וירשא
בטומאת בשר וסיפא בטומאת גבירי א"ל אין
שם טומאה קא פריך ואיבעית אימא סיפא
נמי בטומאת בשר ומאי אינו נוהג בכל
הובחים דאילו ⁷ בכל הובחים בין שנטמא

חלב ובשר קיים בין שנטמא בשר וחלב קיים וזרק את הדם ואילו בפסח נטמא
חלב ובשר קיים וזרק את הדם נטמא בשר וחלב קיים אינו וזרק את הדם במאי
אוקימתא בטומאת בשר אימא סיפא דנין דבר שלא הותר מכללו מדבר שלא
הותר מכללו ואל תוכיח טומאה שהרי הותרה מכללה במאי אילימא
בטומאת

קרבנות ועולותיהם וצחגינה וכו' ואומר ר"י דמכל מקום דווקא צחגינה שטמא צחגינה צחגינה
קאי אכילה דהא מעשרות ותרומה כתיבי נמי הסם ¹¹ ועוד קשה לר"י טמא איך משלח קרבנות והא צעי סמיכה ואפילו למאן דאמר
צחגינה במקצת לא שמה צחגינה ליכא למימר אפסר דמעיל ידיה וסמך דהא צפרק כל הפסולים (וצחגינה דף ג.) אמרינן כל הסומך ראשו
ורובו מכניס מאי טעמא כל כמו צעין ומירך ר"י דהכא מירי צעופות וכן משני בכל הגט (גיטין דף כח): אי נמי צחגינה ומעשר דלא
צעי סמיכה דמתן פרק שמי מדות (מנחות דף כג) וצקרבן נשים ¹² ליכא לאוקמי משום ערל: [וע"ז תוס' צימות קד: ד"ה דלמאן:
אילימא